

6. část

Modernizace se projevovала snad ve všech oblastech lidské existence. Tradiční venkovský způsob života byl poznenáhlu vytlačován převratnými vynálezy, které zcela změnily obraz venkova. V roce 1920 se představitelé obce rozhodli zavést elektrické osvětlení (pouliční i v domácnostech). Proud byl odebírán z elektrárny v Oslavanech, akce však byla tak finančně náročná, že se obec musela zadlužit. Starodávные způsoby svícení lojem, sádlem, olejem nebo karbitem se rázem staly minulostí. Nové možnosti zábavy i vzdělávání přineslo i rádio, které se po malém váhání rychle rozšířilo. Jak poznamenal kronikář, v roce 1925 bylo v Mouchnicích již devět krystalových přístrojů, jimiž bylo možné zachytit vysílání z Brna i z Vídně.

Současně s pronikáním moderní techniky měnila svou tvář i samotná obec. Po velkém požáru roku 1822, který zničil většinu chalup z "tesů", tj. ze silných dřevěných trámů obložených mazanicí, se začali stavět domy z pálených cihel nebo kotovic, i když kryté stále ještě došky. Po dalším požáru v roce 1861 začaly došky ustupovat křidlici a břidlici ("šifř"). V dubnu 1930 postavil kovář Josef Bodeček novou stodolu na místě staré, sroubené z dřevěných klád a pokryté doškovou střechou. Dvě poslední původní stodoly byly také časem strhnuty. Poslední obytný dům s doškovou střechou, který jakoby odolával vítěznému postupu nových způsobů, byl dům č.p. 90 (v roce 1930 ho vlastnila rodina Kellerů).

Zajímavý je pohled na politické poměry v obci. V letech 1913-1919 byl starostou obce Jan Hanák. V roce 1919 se o přízeň voličů ucházely v Mouchnicích pouhé dvě strany: koalice, která sdružovala všechny dělnicko socialistické strany i menší zemědělce a strana republikánská, která hájila zájmy rolnictva. Socialisté získali deset mandátů, republikáni o polovinu méně. Starostou se stal zástupce vítězné strany Jan Žižlavský, post místostarosty (náměstka) získal Leopold Gregor, obecní radu dále tvořili Nikodém Adámek, Josef Zabloudil a Jan Tesař. "Úkol tohoto obecního zastupitelstva byl v těžkých dobách poválečných obtížný. Musilo se starati o zásobování státní a obce, provedla se evidence válečných poškozenců, evidence veškerých vojenských příslušníků, prováděl se soupis majetku k dávce z majetku, převedly se rakouské válečné půjčky na státní půjčky republiky, převedly se veškeré dluhy obecní z bank na místní záložnu, (zastupitelstvo) provádělo pozemkovou reformu, zavedlo elektrisaci, důkladně opravilo školu. Zkrátka: činnost obecní správy nesla se ku ustálení a zlepšení poměrů v obci a státu, " napsal obecní kronikář ve vzpomínce na těsně poválečná léta.

Druhé volby do obecních zastupitelstev se konaly 26. října 1923.

V Mouchnicích nastala poměrně kuriózní situace. Opět se podívejme na stránky obecní kroniky: ,protože v obci se neoceňuje práce pro obec dle politického přesvědčení, nýbrž dle schopnosti a dobré vůle sloužiti blahu obce, pokusili se na schůzi občanů sestaviti obecní zastupitelstvo bez volby a to ne dle politické příslušnosti, nýbrž dle hospodářských skupin: 1) větší zemědělci 2) drobní zemědělci 3) dělníci 4) živnostníci 5) neodvislí. Dohoda se podařila. Svorný tento postup byl i v časopisech jiným za vzor kladen. "Starostou se stal Jan Hanák (reprezentoval větší zemědělce), náměstkem Jakub Beneš (také zástupce větších zemědělců), členy zastupitelstva pak Ondřej Kartus (drobný zemědělec), Oldřich Šlampa (větší zemědělec) a Václav Antl (drobný zemědělec). I z tohoto rozvrstvení sil je zřejmé, jak výrazně byly Mouchnice zemědělskou obcí a jak slabé pozice zde na počátku dvacátých let mělo dělnictvo (v zastupitelstvu nebyl ani jeden

jeho představitel).

Ve volbách roku 1927 se již nepodařilo sestavit jednotnou kandidátku. O přízeň voličů se tedy v obci ucházelo pět stran: lidovci a nezávislí (získali celkem šest mandátů), republikáni (strana zemědělského a maloroľnického lidu získala čtyři mandáty), komunisté (dva mandáty), sociální demokracie (jeden mandát) a uskupení neorganizovaných dělníků (dva mandáty). Starostou se stal lidovec Jan Hanák, náměstkem Oldřich Šlampa ze strany republikánské. Oba kandidáti na post starosty dostali shodně sedm hlasů, a tak musel rozhodnout los. O čtyři roky později se pak situace přesně opakovala: mezi J. Hanákem (tentokrát reprezentoval Nezávislou stranu zemědělců a dělníků) a O. Šlampou se opět losovalo, štěstí se však přiklonilo na stranu O. Šlampa, který se tak stal starostou. Poražený J. Hanák se ucházel o místo náměstka, o jehož obsazení opět rozhodoval pro shodný počet hlasů pro oba kandidáty los. Ani tentokrát nezaznamenal J. Hanák úspěch a náměstkem se stal představitel strany lidové Bohumil Sušil. V roce 1929 se zúčastnilo voleb do Národního shromáždění 413 obyvatel Mouchnic. Poměrně jasně zvítězila Republikánská strana zemědělského a maloroľnického lidu (získala 123 hlasů), na druhém místě se umístila Československá sociálně demokratická strana dělnická (98 hlasů), následovaná Československou stranou lidovou (72 hlasů) a Komunistickou stranou Československa (70 hlasů). O šest let později, v roce 1935, kdy v Mouchnicích volilo 429 osob, opět s převahou zvítězili republikáni (získali 136 hlasů). Výrazný vzestup zažili komunisté (obdrželi 104 hlasy a stali se druhou nejsilnější stranou v obci), své voliče si udrželi lidovci (71 hlas), naopak katastrofální propad postihl sociální demokracii, která s pouhými 35 hlasy obsadila v Mouchnicích až šesté místo. Republikánská strana si na venkově udržela své příznivce, na vzestupu komunistů, kteří obratnou demagogickou strategií odlákali část voličů sociální demokracie, se podílela i všeobecná průmyslová krize. Za okupace byla v okolí Mouchnic silná odbojová činnost. Koncem dubna 1944 se v obci objevily protinacistické letáky. 21. srpna 1944 byli v obci zatčeni dva polští uprchlí dělníci. V lednu 1945 provedla skupinka pěti českých a sovětských partyzánů odzbrojení místního hajného, rovněž v lednu byli z obce zásobováni čtyři sovětští a čeští partyzáni. Během okupace pak čtyři místní obyvatelé zaplatili svou odvahu životem; dvěma z nich, učiteli Cyrilu Žižlavskému a Ondřeji Hubrovi, byla později zasazena pamětní deska.